

สรุปสาระสำคัญความตกลงกรุงเฮกว่าด้วยการจดทะเบียนการออกแบบผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมระหว่างประเทศ

ข้อมูลทั่วไป

ความตกลงกรุงเฮกว่าด้วยการจดทะเบียนการออกแบบผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมระหว่างประเทศเป็นระบบการจดทะเบียนการออกแบบผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมระหว่างประเทศ (ความตกลงกรุงเฮก - Hague Agreement) จัดทำขึ้นโดยองค์การทรัพย์สินทางปัญญาโลก (World Intellectual Property Organization: WIPO) ซึ่งมีผลใช้บังคับเมื่อวันที่ ๑ มิถุนายน ค.ศ. ๑๙๖๘

ภายใต้ความตกลงกรุงเฮก มีกรรมสารที่มีผลใช้บังคับในปัจจุบันอยู่ ๒ ฉบับ ได้แก่ กรรมสารกรุงเฮก ค.ศ. ๑๙๖๐ (Hague Act of November 28, 1960) และ กรรมสารกรุงเจนีวา ค.ศ. ๑๙๙๙ (Geneva Act of July 2, 1999) โดยกรรมสารทั้งสองฉบับเป็นอิสระแยกออกจากกัน แต่ปัจจุบัน WIPO ส่งเสริมให้รัฐหรือองค์การระหว่างรัฐสมัครเข้าเป็นภาคีกรรมสารกรุงเจนีวา ซึ่งได้ปรับปรุงให้มีความคล่องตัว และตอบสนองความต้องการของผู้ใช้ระบบ และอำนวยความสะดวกต่างๆ โดยสามารถรองรับความหลากหลายของระบบการจดทะเบียน ในการนี้ สมาชิกอาเซียนซึ่งรวมถึงไทย จึงเห็นควรปรับปรุงกฎหมายภายในของตนเพื่อรองรับการเข้าเป็นภาคีกรรมสารกรุงเจนีวา ภายใต้ความตกลงกรุงเฮก

ปัจจุบันกรรมสารกรุงเจนีวา มีสมาชิกซึ่งประกอบด้วยประเทศและองค์การระหว่างรัฐจำนวน ๖๐ รัฐ/องค์การ เช่น สหรัฐอเมริกา สหภาพยุโรป สาธารณรัฐเกาหลี ญี่ปุ่น สิงคโปร์ บรูไน กัมพูชา สหพันธรัฐรัสเซีย เป็นต้น ทั้งนี้ สาธารณรัฐประชาชนจีน และสมาชิกอาเซียนอื่น อยู่ระหว่างพิจารณาเข้าเป็นภาคีกรรมสารฉบับนี้ด้วยเช่นกัน

ประโยชน์ในการเข้าเป็นภาคีกรรมสารกรุงเจนีวา

ระบบการจดทะเบียนการออกแบบผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมระหว่างประเทศ (“ระบบเฮก”) อำนวยความสะดวกให้ผู้ขอสามารถขอรับความคุ้มครองสิทธิบัตรการออกแบบผลิตภัณฑ์ได้รวดเร็วตลอดจนลดขั้นตอนและความยุ่งยากด้านพิธีการ (Formality) โดยไม่จำเป็นต้องแยกยื่นคำขอในแต่ละประเทศ (National application) ซึ่งมีความยุ่งยากซับซ้อนจากภาษาและกระบวนการที่แตกต่างกัน รวมทั้งยังสามารถติดตามกำหนดระยะเวลาสิ้นสุดอายุความคุ้มครองของแบบผลิตภัณฑ์ทั้งหมดที่ขอรับความคุ้มครองและชำระค่าธรรมเนียมการต่ออายุได้ในคราวเดียวกัน

ผลของการเข้าเป็นภาคีกรรมสารกรุงเจนีวา

- ยื่นคำขอได้โดยใช้ภาษาเดียว (โดยเลือกภาษาอังกฤษ ภาษาฝรั่งเศส หรือภาษาสเปน)

- สามารถยื่นคำขอระหว่างประเทศเพื่อขอรับความคุ้มครองได้ถึง ๑๐๐ แบบผลิตภัณฑ์ในคำขอเดียว (Multiple application) อย่างไรก็ตาม การออกแบบผลิตภัณฑ์ดังกล่าวจะต้องอยู่ในจำพวกตาม International Classification for Industrial Designs (Locarno Classification) เดียวกัน

- ค่าธรรมเนียมชุดเดียวกัน (One set of fee) โดยชำระเป็นเงินสกุลฟรังก์สวิส

- ยื่นคำขอ ณ จุดเดียว (เลือกยื่นโดยตรงกับสำนักระหว่างประเทศ (International Bureau : IB) หรือยื่นผ่านสำนักงานทรัพย์สินทางปัญญาของประเทศภาคี โดยไม่จำเป็นต้องยื่นคำขอภายในประเทศก่อน)

- การปรับปรุงเปลี่ยนแปลงในทะเบียนระหว่างประเทศ เช่น การเปลี่ยนชื่อ ที่อยู่ของผู้ทรงสิทธิ ไม่ว่าจะทั้งหมดหรือบางส่วนของคำขอ เป็นต้น สามารถมีผลและทำได้ในกระบวนการเดียว

- ระยะเวลาที่ได้รับความคุ้มครองในประเทศที่ขอรับความคุ้มครองมีกำหนด ๑๕ ปีนับแต่วันจดทะเบียนระหว่างประเทศ โดยมีระยะเวลาคุ้มครองเบื้องต้น ๕ ปี และต่ออายุได้อีก ๒ ครั้ง ครั้งละ ๕ ปี

ขั้นตอนการจดทะเบียนระหว่างประเทศ

๑. การยื่นคำขอและผู้มีสิทธิยื่นคำขอระหว่างประเทศ

- ยื่นคำขอรับความคุ้มครองได้โดยตรงต่อ IB หรือยื่นผ่านสำนักงานทรัพย์สินทางปัญญาของประเทศภาคี โดยไม่จำเป็นต้องยื่นคำขอภายในประเทศก่อน

- บุคคลธรรมดาหรือนิติบุคคลที่มีสัญชาติของประเทศภาคี (Nationality) หรือมีภูมิลำเนา (Domicile) หรือถิ่นที่อยู่ (Habitual residence) หรือมีการประกอบอุตสาหกรรมหรือพาณิชย์กรรมอย่างแท้จริงและจริงจังในประเทศภาคี (Real and effective industrial or commercial establishment)

๒. การจดทะเบียน

• ขั้นตอนระหว่างประเทศ

IB จะเป็นผู้ตรวจสอบด้านรูปแบบหรือตรวจสอบเบื้องต้น (Formality Examination) ว่าเป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่กรรมสารกรุงเจนีวา และระเบียบภายใต้กรรมสารดังกล่าวระบุไว้หรือไม่เท่านั้น รวมทั้งการชำระค่าธรรมเนียม การส่งแก้ไขคำขอที่มีข้อบกพร่อง การรับจดทะเบียนระหว่างประเทศ (International Registration) และประกาศโฆษณาใน International Designs Bulletin (ซึ่งประกาศในวันศุกร์ของทุกสัปดาห์)

● **ขั้นตอนภายในประเทศ**

การตรวจสอบสาระสำคัญ (Substantive Examination) เช่น การเป็นแบบผลิตภัณฑ์ที่ไม่ขัดต่อความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน การตรวจสอบความใหม่ (Novelty) เพื่ออุตสาหกรรมและนวัตกรรม เป็นต้น ยังคงเป็นอำนาจของสำนักงานทรัพย์สินทางปัญญาของประเทศภาคีที่ถูกเลือกขอรับความคุ้มครอง

อย่างไรก็ดี หากมีเหตุที่จะต้องปฏิเสธการให้ความคุ้มครองแบบผลิตภัณฑ์ทั้งหมดหรือบางส่วนที่ได้รับจดทะเบียนระหว่างประเทศ (Notification of refusal) ประเทศภาคีจะต้องแจ้งให้ IB ทราบภายในกำหนด ๖ หรือ ๑๒ เดือนนับแต่วันประกาศโฆษณาระหว่างประเทศ

หากไม่มีการปฏิเสธการจดทะเบียนระหว่างประเทศภายในระยะเวลาที่กำหนด จะถือว่าการจดทะเบียนระหว่างประเทศดังกล่าวมีผลเป็นการให้ความคุ้มครองในประเทศภาคี

๓. ผลการจดทะเบียนระหว่างประเทศ

การจดทะเบียนระหว่างประเทศมีผลเสมือนเป็นการขอรับความคุ้มครองในประเทศภาคีที่เลือกขอรับความคุ้มครอง (Designated parties) ใด ๆ ก็ดี ประเทศภาคียังคงมีสิทธิที่จะพิจารณาว่า จะให้ความคุ้มครองการออกแบบผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมได้ตามกฎหมายภายในของประเทศตนหรือไม่ ภายในระยะเวลา ๖ หรือ ๑๒ เดือน โดยหากสำนักงานทรัพย์สินทางปัญญาของประเทศภาคีไม่ปฏิเสธการจดทะเบียนระหว่างประเทศภายในระยะเวลาดังกล่าว จะมีผลเป็นการจดทะเบียนในประเทศภาคีนั้นๆ

เปรียบเทียบการขอรับความคุ้มครองภายในประเทศ และ การยื่นคำขอจดทะเบียนภายใต้กรมสารกรุงเจนีวา

การยื่นคำขอรับความคุ้มครองในแต่ละประเทศ	ผ่านระบบเอก
ยื่นคำขอในแต่ละประเทศ	ยื่นคำขอระหว่างประเทศเพียงคำขอเดียว
แบบฟอร์มคำขอแตกต่างกัน (และในบางประเทศภาคีกำหนดให้ ๑ แบบต่อ ๑ คำขอ)	- ยื่นได้สูงสุด ๑๐๐ แบบผลิตภัณฑ์ต่อ ๑ คำขอ (Multiple application) - มีแบบฟอร์มเพียงแบบเดียว (Formalities)
ใช้เงินหลายสกุล	ค่าธรรมเนียมต่างๆ และการต่ออายุ ใช้เงินสกุลเดียว (ฟรังก์สวิส)
ใช้หลายภาษา	ใช้ภาษากลางภาษาเดียว (สเปน อังกฤษ หรือฝรั่งเศส)
ดำเนินการหลายกระบวนการ (ยื่นต่อสำนักงานในแต่ละประเทศ)	ดำเนินการเพียงกระบวนการเดียว (ยื่นต่อ IB หรือผ่าน สนง. ทป.)
มีกำหนดเวลาที่แตกต่างกัน ซึ่งต้องติดตามใกล้ชิด	มีกำหนดเวลาเดียว

รายละเอียดเพิ่มเติม

- จากเว็บไซต์ WIPO ที่ <http://www.wipo.int/hague/en/>
- The Hague System for the International Registration of Industrial Designs: Main Features and Advantages, WIPO 2017
- Geneva Act of July 2, 1999
- Common Regulations under the 1999 Act and the 1960 Act of the Hague Agreement
- Administrative Instructions for the Application of the Hague Agreement
- Hague Guide for Users